

УДК 342.9: 342.8

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА СТАНДАРТІВ ВИБОРЧИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Співаков І.І., здобувач
кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті здійснюється аналіз принципів адміністративно-правового регулювання виборчих відносин, закріплених у вітчизняному законодавстві, аналізуються їх слабкі та сильні сторони. Окрім того, здійснюється аналіз міжнародних стандартів правового регулювання виборчих відносин шляхом дослідження міжнародних нормативно-правових актів. Акцентується увага на необхідності відповідності вітчизняного виборчого законодавства міжнародним стандартам.

Ключові слова: *принципи адміністративно-правового регулювання виборчих відносин, правові стандарти виборчих відносин, міжнародно-правове забезпечення виборчих відносин.*

В статье осуществляется анализ принципов административно-правового регулювання избирательных отношений, закреплённых в отечественном законодательстве, анализируются их слабые и сильные стороны. Кроме того, осуществляется анализ международных стандартов правового регулювання избирательных отношений путем исследования международных нормативно-правовых актов. Акцентируется внимание на необходимости соответствия отечественного избирательного законодательства международным стандартам.

Ключевые слова: *принципы административно-правового регулювання избирательных отношений, правовые стандарты избирательных отношений, международно-правовое обеспечение избирательных отношений.*

Spivakov I.I. SOME ASPECTS OF IMPROVEMENT OF STANDARDS AND PRINCIPLES OF ELECTION RELATIONS IN UKRAINE: ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECT

The article made an analysis of the principles of administrative and legal regulation of electoral relations enshrined in the domestic legislation, analyzes their strengths and silnyestorony. In addition, osuschestvlyayet-sya analiz international standards of legal regulation of electoral relations through the study of international legal acts. The attention is focused on the need for compliance with the national election legislation to international standards.

Key words: *principles of administrative and legal regulation of electoral relations, legal standards for the electoral relations, international law to ensure the election relations.*

Легітимність будь-якої влади характеризується організацією демократичних виборів, що проводяться відповідно до демократичних виборчих стандартів, які висуваються вимогами дотримання законодавства України на чолі з Конституцією та міжнародними нормативно-правовими актами.

Дотримання демократичних принципів забезпечення виборчого процесу в Україні, на жаль, все ще залишається на низькому рівні. 70-річний період перебування України у складі Радянського Союзу планомірно гальмував розвиток правового регулювання виборчих відносин. Зважаючи на дану обставину, конституційно-інституційні зміни в нашій державі відбулись впродовж дуже короткого періоду часу – періоду незалежності України. Даного часу об'єктивно не вистачило для належної оцінки всіх реальних та потенційних наслідків цих змін як для українського суспільства в цілому, так і для політичної системи зокрема. Проте внаслідок здійснених конституційних змін та політичної реформи в Україні відбулись значні інституційні перетворення, які стосуються не лише перерозподілу повноважень та політичної відповідальності, а й механізму формування представницьких органів влади. Для того, щоб краще зрозуміти, яким чином ці зміни вплинуть на систему державного управління, необхідно розглянути вітчизняну

систему принципів та міжнародні стандарти, за якими відбуваються виборчі процеси.

В рамках прийнятого курсу на євроінтеграцію в нашій державі відбуваються процеси європеїзації та демократизації законодавства, важливе значення якої відіграє імплементація європейського законодавства у вітчизняне правове поле. Це дозволяє здійснити суттєві зрушення в напрямку приведення національного законодавства і практики його застосування відповідно до стандартів проведення демократичних, чесних і прозорих виборів.

Окремі дослідження щодо вдосконалення правового регулювання виборчих відносин в Україні були здійснені такими вченими-правниками, як І. Бутко, Р. Давидов, В. Кампо, Р. Князевіч, М. Козюбра, В. Копейчиков, М. Корнієнко, Л. Кривенко, М. Малишко, П. Мартиненко, В. Мелашенко, О. Мироненко, Г. Мурашин, Н. Ніжник, В. Погорілко, П. Рабінович, А. Селіванов, В. Сиренко, М. Ставнійчук, А. Таранов, В. Тацій, Є. Тихонова, Ю. Тодика, В. Федоренко, О. Фрицький, В. Цветков, М. Цвік, В. Шаповал, Ю. Шемшученко та ін. Проте в юридичній науці досі існує необхідність у проведенні комплексного дослідження адміністративно-правового регулювання виборчих відносин.

Суб'єктивне виборче право народу визнається державою як юридичний вплив громадянина на участь у формуванні складу орга-

нів державної влади. Реалізуючи свої виборчі права, виборці виражають свою думку не у відношенні до окремих громадян (особисті характеристики), а відносно кандидатів на виборні посади, які в рамках виборчого процесу виступають в якості носіїв певних програм з управління державою та суспільством. В свою чергу органи державної влади покликані здійснювати правове регулювання, організацію та проведення виборів з додержанням відповідних демократичних процедур, а це забезпечується прийняттям адміністративно-правових актів.

Визнаючи важливість принципів організації і проведення виборів, Ю. Веденєєв та В. Лисенко справедливо відмічають, що розвиток сучасного виборчого права в умовах поглиблення і розширення демократичних засад в організації та проведенні виборів робить актуальним завдання формування універсального стандарту системи політико-правових і організаційно-технологічних принципів ротації та передачі публічної влади за підсумками виборчих кампаній [1, с. 6].

Принципи виборчого здійснення виборчих відносин в теорії права є надзвичайно необхідними джерелами забезпечення демократичності проведення виборчого процесу. Держава, в свою чергу, покликана через діяльність органів влади забезпечити необхідні умови для їх реалізації. До зазначених принципів слід віднести:

- принцип рівності прав і можливостей кандидатів у депутати та партій;
- принцип добровільної участі громадян у виборчому процесі;
- принцип вільного формування своєї волі та її вільного волевиявлення під час голосування;
- принцип таємності голосування;
- принцип особистісного голосування,
- принцип законності та заборони незаконного втручання будь-кого у виборчий процес;
- принцип політичного плюралізму або багатопартійності;
- принцип публічності і відкритості;
- принцип свободи передвиборної агітації;
- принцип рівного доступу всіх кандидатів у депутати і партій – суб'єктів виборчого процесу до засобів масової інформації незалежно від їх форми власності, крім засобів масової інформації, засновниками (власниками) яких є партії, кандидати у депутати в одномандатному окрузі;
- принцип неупередженості органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, судів, підприємств, закладів, установ і організацій, їх керівників, інших посадових і службових осіб до партій – суб'єктів виборчого процесу, кандидатів у депутати [2].

Реалізація вказаних принципів є головною метою держави, адже будь-який з принципів є підставою, на якій базується можливість реалізації всіх елементів будь-якого процесу, тобто гарантованість принципів виборчого процесу і їх повна реалізація самі собою створюють можливість здійснення всіх процедур цього процесу [3, с. 2].

У літературі з проблем виборчої тематики немає єдиного погляду на поняття принципів виборчого права. У радянський період розвитку виборчої системи було характерним явищем розглядати їх виключно з умовами реалізації громадянами суб'єктивного права обирати і бути обраними в органи державної влади. Система принципів розглядалася лише як участь громадян у виборах на підставі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні [4, с. 30]. Така точка зору має місце і в сучасній літературі, коли принципи виборчого права досліджуються тільки з позиції суб'єктивного виборчого права та умов його реалізації [5, с. 28–31]. Головні принципи виборчого права України: вільний характер виборів, загальність, рівність, пряме виборче право при таємному голосуванні є основними засадами здійснення політичних прав громадян у виборчій сфері [6, с. 152.].

Принципи визначаються В. Погорілком як засади, на підставі яких здійснюються вибори і відповідно до змісту яких останні можна вважати реальним волевиявленням народу, формою прямого народовладдя [7, с. 301].

На думку В. Кампо, основним принципом організації державного регулювання виборчого процесу має бути забезпечення можливості владі діяти, спираючись на інтереси українського народу (територіальних громад) [8, с. 33–34]. Наявність у владі гідних кандидатів, на нашу думку, має стати першим кроком забезпечення до них довіри суспільства, бо лише за таких умов можна спрямувати еволюцію суспільства на досягнення соціально значимих цілей, а рушійною силою виступатиме нова еліта, яка згодом має домінувати на всіх рівнях органів публічної влади.

Основною метою реформи вітчизняного виборчого права є не лише забезпечення і гарантованість демократичного і легітимного процесу вільного, рівноправного волевиявлення громадян при формуванні органів державної влади і органів місцевого самоврядування, а й сприяння побудові єдиної, внутрішньопогодженої і збалансованої виборчої системи, яка гарантувала б їх стабільність та ефективність функціонування. З цієї причини питання про принципи виборчого права не може бути обмежено рамками суб'єктивного права громадян на участь у виборах і гарантіях його реалізації [9, с. 43].

Надзвичайно гостро на сьогодні постає проблема правового нігілізму серед громадян. Як показують результати місцевих виборів, що відбулися восени 2015 року, значний відсоток громадян, будучи виховані в найкращих традиціях Радянського Союзу, все ще далекі від об'єктивного уявлення про вибори як правовий акт, чинний лише за дотримання певних умов та формальностей. Тут можна погодитися з позицією В. Вітківського, що «правильний результат є для них важливішим за методи його отримання. Тому легко впадають у гнів, коли їм не видають бюлетенів без паспорта чи просять не заходити до кабінетів цілими сім'ями. Але чому тут дивуватися? Якою може бути правосвідомість населення у державі, де зневага до права є нормою пове-

дінки найвищої влади вкупі з «правоохоронними структурами?»» [10, с.91–95].

Для напрацювання демократичних стандартів правового регулювання виборчих відносин в Україні слід проаналізувати міжнародно-правові стандарти проведення виборів. Формування міжнародних виборчих стандартів відбувається на основі внутрішньодержавних виборчих норм, які трансформуються в норми універсальних та регіональних міжнародних угод. Однак не можна перебільшувати значення вказаних стандартів у тому розумінні, що укладання міжнародних угод може бути викликане далеко не шанобливим ставленням до прав та свобод, не лише намаганням держави дотримуватися на практиці взятих на себе зобов'язань, а й потребою ввійти до кола «цивілізованих націй», формально продемонструвати прихильність до загально визнаних людських цінностей [11, с. 534]. Отже, міжнародно-правові стандарти формуються шляхом трансформації найбільш демократичних внутрішньодержавних виборчих норм західних країн, передусім членів Європейського Союзу в норми універсальних та регіональних міжнародних угод.

До визначення поняття «міжнародні стандарти» є різні підходи, основною ідентифікаційною ознакою яких є визначення джерел міжнародних стандартів. Одні автори, визначаючи міжнародні стандарти, ототожнюють їх з міжнародним правом, поділяючи «мінімум міжнародних правових стандартів» на три категорії: 1) цілі або завдання, що визначаються міжнародним правом; 2) права і обов'язки особи і політичних партій та груп; 3) поєднання специфічних обов'язків, програмних зобов'язань і відповідальності та прав, що є обов'язковими для держави [12]. Інші автори до міжнародних стандартів поділяють джерела міжнародних стандартів на чотири категорії: перша – це універсальні міжнародні акти, прийняті ООН; до другої та третьої належать документи регіонального характеру: акти, прийняті в рамках європейських міжнародних організацій (Рада Європи, Організація з безпеки і співробітництва в Європі) та документи Співдружності Незалежних Держав (СНД); четверту групу складають двосторонні міжнародні договори України, у яких є відповідні норми [13, с. 9].

На нашу думку, слід погодитися з Є. Радченко [13, с. 9–10], який під поняттям «міжнародні стандарти виборів» пропонує розуміти загальноприйняті вимоги, закріплені міжнародними угодами або встановлені міжнародними організаціями, що визначають принципи та оптимальні форми провадження виборчих процедур з метою якнайповнішої реалізації виборчих прав громадян. З огляду на те, що джерелом міжнародного права як загально-обов'язкових норм поведінки держав є рішення Організації Об'єднаних Націй, не слід ототожнювати міжнародні стандарти виборів виключно з міжнародним правом. Проте міжнародно-правові норми, що врегульовують питання виборчого права, є складовою частиною міжнародних стандартів виборів.

До основних джерел міжнародних виборчих стандартів належать:

– Загальна Декларація прав людини, затверджена 10 грудня 1948 р. Генеральною Асамблеєю ООН. Цей документ проголошено як завдання, до виконання якого повинні прагнути всі народи і держави з тим, щоб кожна людина та кожен орган суспільства, завжди пам'ятаючи про цю декларацію, поважали закріплені нею права та свободи і сприяли забезпеченню загального та ефективного визнання та здійснення їх як серед народів – Членів ООН, так і серед народів тих територій, що перебувають під їх юрисдикцією;

– Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий у 1966 р. (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовтня 1973 р.) Пакт уточнює громадянські і політичні права, викладені у Загальній декларації прав людини, в його преамбулі зазначено, що він має обов'язковий характер для держав-учасниць. Ст. 28 Пакту передбачає створення Комітету з прав людини, відповідального за імплементацію закріплених норм;

– Конвенція про політичні права жінок 1952 р., Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р., Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок 1979 р. Ці міжнародно-правові документи, прийняті в рамках ООН, забороняють дискримінацію прав жінок щодо участі у виборах та будь-яку іншу дискримінацію.

Крім згаданих вище міжнародних стандартів, встановлені й регіональні міжнародні виборчі стандарти. До них належать: Протокол № 1 від 1952 р. до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 1950 р.; Африканська конвенція з прав людини і народів 1969 р.; Африканська Хартія з прав людини і народів 1981 р.; документи, прийняті нарадами з безпеки і співробітництва в Європі, Організацією американських держав та ін.

Як свідчить аналіз джерел міжнародного права в галузі прав людини, яке стосується вільних і справедливих виборів, міжнародні виборчі стандарти – це зобов'язання держав не тільки надавати особам, які перебувають під їх юрисдикцією, будь-які визначені права та свободи на участь у вільних, справедливих, достовірних і періодичних виборах, а й брати на себе зобов'язання не посягати на такі права і свободи, вживати відповідні заходи щодо їх реалізації та захисту [14, с. 112].

Введення у практику виборчих процесів конкретних держав інституту іноземних і національних спостерігачів вперше було задекларовано на Копенгагенській нараді [15]. На думку держав-учасниць Наради, даний інститут здатний підвищити авторитетність виборчого процесу в державах, де проводяться вибори. Документ не визначає умов функціонування спостерігачів, їх статусу: повноважень, стосунків з органами державної влади, правову силу висновків міжнародних і національних спостерігачів, вказуючи лише, що держави-підписанти Документа Копенгагенської наради запрошують спостерігачів від будь-яких інших держав-учасниць КБСЄ та будь-яких відповідних приватних установ

та організацій, які цього забажають, спостерігати за ходом їхніх національних виборів в обсязі, що допускається законом. Отже, тут можна вести мову про такі засади спостереження: 1) підставою для участі у спостереженні є запрошення; 2) запрошення видається від імені держави; 3) участь у спостереженні можуть брати недержавні організації.

Слід зазначити, що нормативне забезпечення виборчого процесу має відповідати таким цілям:

- забезпечення прозорості виборчого процесу;
- надання громадянам альтернативної можливості голосувати засобами електронної системи;
- оперативне отримання достовірних даних про відсоток участі в голосуванні, а у подальшому – про результати голосування;
- створення умов для підвищення ефективності громадського контролю достовірності та повноти інформації, яка використовується під час проведення виборів;
- підвищення оперативності при підрахунку голосів, при статистичній обробці та аналізі результатів виборів;
- скорочення бюджетних видатків на підготовку і проведення виборів;
- задоволення потреб виборчих комісій у професійних кваліфікованих членах;
- підвищення ефективності взаємодії організаторів виборів з іншими суб'єктами виборчого процесу;
- забезпечення дієвої системи органів внутрішніх справ, органів прокуратури та суду за для розслідування порушень виборчого законодавства та притягнення винних до адміністративної або кримінальної відповідальності.

На сьогодні можна констатувати наявність міжнародних виборчих стандартів, обов'язкових для України, встановлених на кількох рівнях: універсальному (міжнародному), регіональному (європейському), субрегіональному (СНД). На універсальному рівні найбільш виписаними є норми, що стосуються запобігання дискримінації виборця, встановлення рівних виборчих прав кожному суб'єктові виборчого процесу.

Міжнародні стандарти, прийняті у 90-х роках ХХ століття, а також у 2003 р., відзначаються глибшим втручанням в інженерію виборчих процесів у національних державах, зачіпаючи такі питання, як: а) створення незалежних виборчих органів, на які покладається обов'язок організації виборчого процесу, створення умов для справедливого ведення виборчої кампанії. Міжнародні стандарти в цьому питанні демонструють стійку еволюцію в бік розвантаження державних органів від організації виборчого процесу і судів – від вирішення виборчих спорів, перекладаючи дані функції на незалежні виборчі органи. При тому на сьогодні відсутні міжнародні стандарти щодо суб'єктів формування виборчих органів, встановлення кваліфікаційних вимог до їх членів тощо; б) чітке визначення прав і обов'язків суб'єктів виборчого процесу, особливо модифікуючи функціональні обов'язки органів публічної влади від організаційно-розпоряд-

ницьких до регулятивних і забезпечувальних. Стосовно прав виборців міжнародні виборчі стандарти стійко дотримуються встановлення різної виборчої правоздатності громадян і негромадян. На субрегіональному рівні робляться спроби створення умов до волевиявлення громадян поза межами держав, у яких відбуваються вибори; в) вводиться у практику виборчих процесів інститут міжнародних і національних спостерігачів. Щоправда, ні універсальні, ні регіональні міжнародні стандарти не встановлюють статусу останніх – суб'єктів запрошення, фінансування, умов діяльності, терміну спостережної діяльності. І найголовніше – на сьогодні відсутні норми, які б визначали юридичну силу висновків, зроблених за результатами спостереження (як внутрішнього, так і міжнародного); г) як одні з основних гарантій рівних можливостей у волевиявленні через виборчі процедури у системі міжнародних стандартів виділяється рівний доступ до інформації і рівні можливості у фінансуванні виборчої кампанії, веденої партіями або кандидатами.

Порівняльний аналіз виборчого законодавства України (Закон України «Про вибори народних депутатів України») з міжнародними виборчими стандартами виявляє невідповідність першого у кількох питаннях: а) в українському законодавстві відсутні норми щодо врегулювання статусу національних спостерігачів; б) в Україні на сьогодні відсутні процедури, які визначені Рекомендаціями Комітету Міністрів Ради Європи, щодо контролю за фінансуванням суб'єктів виборчого процесу; в) чинне законодавство України неналежно прописує гарантії рівного доступу до джерел інформації в ході ведення виборчої кампанії учасників виборчого процесу.

На сьогодні очевидними є протиріччя в актах різного рівня, що складають міжнародні виборчі стандарти. Дотримання виборчих принципів та стандартів є динамічним, перманентним процесом і передбачає постійну в часі нормотворчу діяльність органів державної влади з метою як вдосконалення, так і уніфікації норм, що врегульовують питання виборчого процесу.

На нашу думку, необхідно, по-перше, на законодавчому рівні визначити статус Рекомендацій міжнародних організацій, що стосуються виборчого процесу, і порядок їх врахування у практиці діяльності органів державного управління; по-друге, внести зміни до розділу «Фінансове та матеріально-технічне забезпечення підготовки і проведення виборів депутатів» Закону України «Про вибори народних депутатів України» щодо можливості формування виборчих фондів за рахунок юридичних осіб, встановлення умов фінансування політичних партій з Державного бюджету в період виборчої кампанії, а також визначення порядку реалізації контрольних процедур у забезпеченні прозорості фінансування виборчих кампаній; по-третє, внести зміни до чинного законодавства щодо визначення статусу організацій (юридичних осіб), підконтрольних політичним партіям (відповідно до рекомендацій Ради Європи); по-четверте, внести зміни до чинного законодав-

ства щодо вдосконалення інформаційного забезпечення виборчих кампаній, у тому числі прийняття Закону України «Про політичну рекламу».

Головною метою змін у законодавстві виступає гарантування вільного і рівного доступу до засобів масової інформації, у тому числі за рахунок розширення гарантованого розпорядження ефірним часом і газетною площею визначених видань кандидатами та партіями на безоплатній і платній основі. Реалізація рекомендацій дозволить суттєво поліпшити прозорість і демократичність виборчого процесу в Україні, запобігти проявам корупції, впливу адміністративного ресурсу тощо. Реальне запровадження демократичних принципів при проведенні виборчого процесу дозволить зробити його чесним, демократичним та прозорим, що в свою чергу спростить та вдосконалив адміністративно-правове регулювання виборчих відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Избирательное право и избирательный процесс в Российской Федерации / Отв. ред. А. В. Иванченко. – М., 1999. – 196 с.
2. Про вибори народних депутатів України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 10-11, ст.73).
3. Погорілко В. Ф., Чижковський В. С. Поняття виборчого процесу та його загальна характеристика / В.Ф. Погорілко, В.С. Чижковський // Вісник Запорізького державного університету. – №1, 2003. – С.1-4.
4. Ким А. И. Советское избирательное право: Вопросы теории избирательного законодательства и практики его применения / А.И. Ким. – М., 1965. – 30 с.

5. Постников А. Е. Избирательное право России / А.Е. Постников. – М., 1996. – 283 с.
6. Конституційне право України / [В.Я. Тацій, В.Ф. Погорілко, Ю.М. Тодика]. – К., 1999. – 457 с.
7. Конституційне право України / За ред. В.Ф. Погорілка. – К., 2000. – 398 с.
8. Кампо В.М. Деякі проблеми місцевих виборів у контексті конституційної юрисдикції / В. М. Кампо // Вибори – 2006: Досвід. Проблеми. Перспективи : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 31 жовт.–1 листоп. 2006 р.) : тез. доп. // Вісник Центральної виборчої комісії. – К. : Центральна виборча комісія, 2006. – № 4(6). – С. 33–34.
9. Яворський В.Д. Принципи сучасного виборчого права України / В. Яворський // Вісник академії правових наук України / 3 (30). – С. 40-50, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/4636/1/Yavorskyi_40.pdf.
10. Кириченко К.М. Накази виборців як структурний елемент імперативного мандата: історія і сучасність / К.М. Кириченко // Держава і право. Сер. «Юрид. і політ. науки». – 2002. – Вип. 17. – С. 91–95.
11. Мозоль С.А. Міжнародний захист виборчих прав громадян / С.А. Мозоль // Права держава: Щорічник наукових праць. – 2010. – Вип. 21. – С. 533–536.
12. Гудвин-Джилл Г. Свободные и справедливые выборы. / Г. Гудвин-Джилл // Международное законодательство и практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.democracy.ru/library/articles/1998-18_r1-r41.
13. Радченко Є.В. Виборче законодавство: українська практика, міжнародний досвід та шляхи реформування / Є.В. Радченко. – К. : Факт, 2003.
14. Луговий І.О. Міжнародно-правові стандарти виборів та їх реалізація в національному законодавстві / І.О. Луговий // Часопис Київського університету права. – 2006. – №2. – С.112–115.
15. Документ Копенгагенского совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_082.

УДК 341.1/. 8

HARMONIZATION OF LAW ON INTERNATIONAL AND NATIONAL RESPONSIBILITY FOR UNLAWFUL ACTS AGAINST INFORMATION SECURITY

Streltsov L.E., Researcher
Yaroslav Mudryi National Law University

The article examines the modern problems of harmonization of law securing information safety, including combating the most dangerous unlawful acts in this sphere. Proposals on improvement of the legal basis for the implementation of such measures are set out.

Key words: *information space, information security, harmonization of international and national law, international legal instruments, unlawful act.*

В статье анализируются современные проблемы гармонизации права обеспечения информационной безопасности, в том числе противодействия наиболее общественно опасным правонарушениям в этой сфере. Формулируются определенные предложения по совершенствованию правовой базы для осуществления таких мер.

Ключевые слова: *информационное пространство, информационная безопасность, гармонизация международного и национального права, международно-правовые акты, правонарушение.*

Стрельцов Л.Є. ГАРМОНІЗАЦІЯ ПРАВА МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті аналізуються сучасні проблеми гармонізації права забезпечення інформаційної безпеки, у тому числі протидії найбільш суспільно небезпечним правопорушенням у цій сфері. Формулюються певні пропозиції стосовно удосконалення правової бази для здійснення таких заходів.

Ключові слова: *інформаційний простір, інформаційна безпека, гармонізація міжнародного та національного права, міжнародно-правові акти, правопорушення.*